

e lo enteniment a entendre, paciència, fortitudo, caritat e les altres virtuts que a paciència ajuden contra ira; molt plac al savi hom con *membrava* e entenia paciència e les altres virtuts», Lluïl (*Merav.*, *NCl.* iv, 13; de nou p. 14 i passim; *Blanq.* i, 193.3, 203.22).

Sovint es construa amb règim datiu del subjecte lògic i personal: *membrar-li a un alguna cosa*: «jo no creu pas que En Pere d'Aragó sia fuyt --- si-us *membra* com venc a Bordeu, hon fom tuyt scarnits e gaubats per la sua venguda; e are atressí sí havets entès què ha feyt al rey de Mallorques ---», Desclot, § 136 (*NCl.* iv, 103.12); «—E com me bategàs, *membre-us*? —Si-m *remembre*? Hoc, senyor. E si yo n'è bategats en aquest món més de cent! Guardau si-m deu *membrar!*», StVicentF (*Serm.* i, 103.5); i encara més sovint fou reflexiu: «La vella fembra / del temps no-s *membra*: / tendrà la panxa / ab plecs, com mancha / ---», JRoig (*Spill*, 1178).

DERIV.: *Membrable*, *membrament*, tots dos Lluïl. *Membrança* [c. 1260]: «--- anc nul temps, de nostra *membrança*, no ere estat donat ---», doc. pall., de Vall Ferrera (PPujol, *DocVgUrg.*, 27.10). *Membrant*, *membrati* i *membratiu* en Lluïl.

Desmembrar ant. 'fugir alg. co. de la memòria' [fi S. XIII]: «les paraules del sant baró li *desmembraren*», *VidesR.* 79r1; «no-t *desmembre*, mas prega ---», Reixac (*Q.*, 183.30); «han *memòria* indelible, ne res que jamés agen sabut *los desmembre*», Eiximenis (*Angels*, f° 80v). De vegades també amb règim directe oracional (amb la -s- emmudida davant sonora): «com, per oblit del escrivà, *desmembràs* les dites ordinations metre dins la dita letra ---», ross., a. 1321 (*RLR* xxxii, 416); «a mi ha *desmembrat*: ich hab sin vergessen», 1502, *Vocab. Cat.-Al.* «*Desmembrant* lo seu amant» (trad. *dimenticato*); «purgar les vostres malvestats, dic-vos que no-m *desmembraran* ara, ne-ls ulls del meu enteniment se perdran»; *desmembrant* part. act. (trad. *smemorato*), *Decam.* viii, § 7, 472.15, 479.7; vi, § 10, 372.2f.

Formació derivada que, en llengua d'oc, prengué més importància, car allà es convertí, particularment en gascó, en el mot bàsic per dir 'oblidar', en aranès amb metàtesi de la *r*, i *b* per dissimilació de nasals, *desbrenbà*; en altres dialectes allà hi ha dissimilació *m-m* > *n-m*, i en provençal rodanès hi hagué acumulació amb una derivació paral·lela al cast. *trascordarse* 'oblidar, esborrar-se'ns la memòria', d'on *tres-nembrà* > *teinembrà* (-sm- > -in-), i d'aquí el derivat *destinèmbre* 'oblit, distracció': «en *destinèmbre* / vole em' un cop de pè me bandi ---, 'par *mégarde*, je veux d'un coup de pied me lancer ---', *Calendau* (vii, 47.6). *Desmembrant*.

Remembar antiq. 'recordar-se': originàriament expressava el matís incoatiu de 'anar tornant a recordar-se', després esdevingué simple sinònim de 'recordar-se', valor amb el qual encara no és desuet, si bé pertany a un to de llenguatge desusat (sovint un poc tenyit de macarrònic, car no convé deixar-se influir gaire per l'angl. *remember*): «segons que -us pot *remembar* / provada havem Trinitat, / la qual està en

eternitat / produent lo payre e fil de Déu»; «Aquest home accidiós --- *remembrà* en sa consciència si havia fet negun bé, per amor de Déu ---», Lluïl (*Medic. de Pecat* iv, § 4, v. 79, Ross., p. 504; *Blanq.*, *NCl.* i, 107ss.); «eu *remembra* ---», doc. ross. de 1331, i mitja dotzena d'ex. ross. dels Ss. xiv i xv en la constr. intr., *InvLC*; i les cites de Lluïl i StVicentF, supra.

Belv. el dóna ja com a ant., i en MilàF forma part del llenguatge de restauració èpica artificial: «De son germà *remembra* los tendres jocs, / o 'l veu ab blanca vesta y pali d'or / y ab la palma de martre, esplendorós», *Pros Bernat*, v. 280. *Remembrança* es mantingué un poc més en l'estil solemne de les coses fúnebres: «MORT Y SEPULTURA, convidar los amics a les honres de la sepultura o de la *remembrança*: convocare amicos ad exequias funeris cohonestandas», «fer la *remembrança* o cos-present a son pare: facere de integro funus jam sepulto patri», OPou (*TbPu.*, 243). A l'Alt Aragó *remem'rar* es va reduir *remerar*: a Echo l'usava molt en belles poesies el memorable amic Méndez Coarasa compostes en cheso, i ell mateix me'l definia «referir-se o recordar cosas o hechos pasados» i me'n recitava: —si *feméras* ---; i certament no era creació d'ell, car dos informants chesos me'l confirmaren en absència d'ell: «tu *remeras* la palabra que has dicho antes» (1966); reducció causada per la influència de *remirar*, de sign. semblant, tan vivaç en català antic etc. *Remembrable*; +*remembració* (Lab. ant.); *remembrador*; *remembrament*; *remembrant*.

En forma sàvia: *memorar* ant. [S. xv]; *memorable* [Lluïl]; *memorabilitat*; *memorandum*, del neutre del gerundi llatí *memorandus*, -a, -um, 'que cal recordar'; *memoratiu*; *memorativitat*; *immemorable*; *desmemorati*. *Rememorar* [Lab. 1864 com a ant.]; *rememora-tiu* [Lab. 1840].

Commemorar [1695, Lacav.], ll. *commemorare* id.; *commemoració* [id.]; *commemoratiu*; *commemorable*; *commemorador*.

Membret, com el cast. *membrete* (DECH iii, 842a 38, MARBETE) sembla ser alteració de *brevet* (dim. de *breu* 'carta, escrit') que havent-se canviat en **membret* per accions sobretot de fonètica inductiva acabà per incorporar-se a la família de *membrar*, per encreuament, ajudant-hi la proximitat dels significats, i rebent-ne per la seva banda influència semàntica; antigament s'aplicà a una mena de cinta d'ornament valuós en forma de retolet: «les dones --- pug<u>en portar en lo cabès 3 o 4 per<1>ls e mig o més de *membretz* de argent daurat, o botons, ab que no costen oltre 20 sous ross.», 1306 (*RLR* vii, 54 i *InvLC*); «Jacobo sartori duodecim paria de *membrets* esmaltats, qui positi fuerunt in quodam rotundello dicte infantisse», doc. de la casa reial, 1313 (Finke, *Acta Ar.* iii, 240); modernament aplicat a etiquetes d'escrits (no he sentit mai la pron. acastellanada *membrete* que *AlcM* creu freqüent i que només deu ser cosa d'alguns elements provincians de Palma); origen semblant, però amb més arrelament a Cast. és *marbete*, del qual *AlcM* cita algun ex. cat. *marvet* (veg. DECH, 842a22).